

Sprawozdanie z efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce za 2022 rok.

W sytuacji, kiedy rodziny przeżywają trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, konieczne jest zapewnienie im pomocy i wsparcia. Jedną z takich form jest piecza zastępcza organizowana jako piecza rodzinna lub instytucjonalna. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mają zapewnioną opiekę i stworzone odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju i nabywania umiejętności radzenia sobie w samodzielnym życiu.

Szczegółowe zasady organizowania, wspierania, nadzorowania i finansowania rodzin zastępczych oraz udzielania pomocy pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.).

Od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 marca 2022 roku jednostką organizacyjną Miasta Ostrołęki wyznaczoną do realizacji zadań z zakresu organizowania rodzinnych form pieczy zastępczej był Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce.

Zgodnie z uchwałą Nr 540/LVI/2022 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 stycznia 2022 r., w sprawie włączenia Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, **od dnia 1 kwietnia 2022 r.** zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Ostrołęce są realizowane przez MOPR w Ostrołęce. Jednocześnie w strukturze MOPR, zgodnie z zapisem ww. Uchwały, został utworzony Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, który realizuje powyższe zadania.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:
 - spokrewniona,
 - niezawodowa,
 - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
2. rodzinny dom dziecka.

Funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej pełnią dziadkowie lub pełnoletnie rodzeństwo dziecka. Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą krewni, np. ciocia i wujek albo osoby niespokrewnione. Rodzinę zastępczą zawodową tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem, a jedna z osób tworzących tę rodzinę otrzymuje wynagrodzenie z tytułu wykonywanej pracy. Zawodowa rodzina zastępcza

pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego przyjmuje dzieci pod opiekę w sytuacjach nagłych i zajmuje się nimi przez krótki okres czasu tj. do uregulowania przez sąd ich sytuacji prawnej i opiekuńczej. W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, małoletnie matki z dziećmi, a także dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawie nieletnich.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego. Rodzina zastępcza nie posiada pełni praw rodzicielskich, a ograniczenie władzy rodzicielskiej nie pozbawia rodziców biologicznych określonych praw i obowiązków, dotyczących podejmowania decyzji w istotnych dla dziecka sprawach, tj. wyrażaniu zgody na leczenie lub przeprowadzenie zabiegu, wyboru kierunku edukacji, złożeniu wniosku o wydanie paszportu czy dowodu osobistego. Rodzice biologiczni zachowują też prawo do kontaktu z dzieckiem.

Sprawowanie funkcji rodziny zastępczej jest tymczasowe, a pobyt dziecka w rodzinie zastępczej powinien trwać jak najkrócej. Oczywiście najlepszym rozwiązaniem jest powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, za zgodą rodziny zastępczej może przebywać w dotychczasowej rodzinie, jeżeli kontynuuje naukę, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia.

Rodzina pieczy zastępcza w mieście Ostrołęka w 2022 roku

W 2022 roku na terenie miasta Ostrołęki funkcjonowały 54 rodziny zastępcze, w których przebywało łącznie 75 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Lp.	Typ rodziny zastępczej	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej i osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej
1.	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	42	54, w tym 16 osób pełnoletnich
2.	Rodziny niezawodowe	9	10, w tym 6 osób pełnoletnich
3.	Rodziny zawodowe, w tym 1 pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego	3	11, w tym 3 osoby pełnoletnie
Ogółem:		54	75, w tym 25 osób pełnoletnich

Źródło: Opracowanie własne

W 2022 roku Sąd opiekuńczy ustanowił 6 rodzin zastępczych dla 8 dzieci, spośród których stanowią:

- rodziny zastępcze spokrewnione – 4, w których umieszczono 6 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe – 2, w których umieszczono 2 dzieci.

Natomiast w 2022 r. ubyłó 6 rodzin zastępczych (5 rodzin spokrewnionych i 1 rodzina niezawodowa) z powodu m.in. powrotu dziecka do rodziny biologicznej, usamodzielnienia się wychowanków, zmiany miejsca zamieszkania

Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na dzień 31.12.2022 r.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych			
	spokrewnionych	niezawodowych	zawodowych	zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	48	9	4	4
poniżej 1 roku	0	0	0	1
od 1 roku do 3 lat	2	1	0	1
4-6 lat	7	0	1	1
7-13 lat	11	1	2	1
14-17 lat	14	2	0	0
18-24 lata	14	5	1	0

Źródło: Opracowanie własne

Okres przebywania dzieci w pieczy zastępczej był różny. Poniższa tabela przedstawia stan na dzień 31.12.2022r.

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej						
	dzieci umieszczone w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 do 3 lat	powyżej 3 lat
rodziny zastępcze spokrewnione	48	6	1	1	6	4	30
rodziny zastępcze niezawodowe	9	0	0	2	0	0	7
rodziny zastępcze zawodowe	4	0	0	0	0	1	4
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	4	1	0	0	0	1	2

Spośród dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu 2022 roku, całkowitymi sierotami było 5 dzieci, z czego 4 przebywało w spokrewnionych rodzinach zastępczych,

a 1 w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, orzeczeniem o niepełnosprawności legitymowało się 4 wychowanków.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej
(wymienione przyczyny często współwystępują, rzadko zdarza się jeden czynnik decydujący o kryzysie w rodzinie) :

- uzależnienie rodziców od alkoholu – 28 dzieci;
- długotrwała i lub ciężka choroby rodzica – 7 dzieci;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców – 8 dzieci;
- półsieroctwa – 6 dzieci;
- sieroctwa – 3 dzieci;
- pozostawienia pod opieką innych osób – 1 dziecko;
- przemocy w rodzinie – 6 dzieci;
- innych przyczyn – 6 dzieci.

W 2022 roku opuściło rodziny zastępcze 8 dzieci i osób pełnoletnich, spośród których:

- 1 dziecko powróciło do rodziny biologicznej,
- 1 dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 6 pełnoletnich wychowanków usamodzielniało się.

Wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie miasta Ostrołęki były objęte wsparciem czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy służyli rodzinom zastępczym pomocą w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych. Ukierunkowywali rodziny w działaniach mających na celu realizację zadań wynikających z pieczy zastępczej, pomagali w dostępie do specjalistycznej pomocy. W ramach współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrołęce rodziny zastępcze mogły korzystać ze specjalistycznego wsparcia pedagogicznego i psychologicznego.

Zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynikają z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a szczególnie z art. 76 ust. 4 ww. ustawy, które w 2022 roku przedstawiały się następująco:

Działalność diagnostyczno-konsultacyjna, prowadzenie naboru, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2022 roku Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadził postępowanie kwalifikacyjne w stosunku do 1 osoby niepozostającej w związku małżeńskim, która zgłosiła swoją kandydaturę na pozostanie rodziną zastępczą niezawodową. Osoba ta przedstawiła wymagane dokumenty, w związku z czym otrzymała pozytywną wstępną opinię i została zakwalifikowana do odbycia szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze. Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zaplanowano na okres styczeń – marzec 2023 r. Osoba ta została już w styczniu 2023 r. ustanowiona przez sąd rodziną zastępczą niezawodową. Ponadto na prośbę sądu Organizator Rodzinnej Pieczy

Zastępczej w Ostrołęce wydał opinie o 2 małżeństwach i o 2 osobach niepozostających w związku małżeńskim, które ubiegały się o ustanowienie ich rodziną zastępczą spokrewnioną lub rodziną zastępczą niezawodową.

Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodzinnych form pieczy zastępczej oraz funkcjonującym rodzinom zastępczym

W 2022 roku sporządzono 17 opinii psychologicznych w zakresie predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej tj. 3 opinie kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze oraz 14 opinii funkcjonujących rodzin zastępczych w tym: 3 opinie o rodzinach zastępczych zawodowych, 2 opinie o rodzinach niezawodowych i 9 opinii o rodzinach zastępczych spokrewnionych .

Zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby

W 2022 rozpoczął się cykl szkoleń z zakresu edukacji zdrowotnej, dotyczącej przeciwdziałania i wczesnego rozpoznawania uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych dzieci i młodzieży organizowany przez Ośrodek Terapii Uzależnień Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego w Ostrołęce. W szkoleniu uczestniczyło 10 rodziców zastępczych i 7 dzieci z rodzin zastępczych. Realizacja szkoleń będzie kontynuowana w 2023r.

Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy

W okresie sprawozdawczym rodziny zastępcze nie korzystały ze wsparcia wolontariuszy. Natomiast jeden z koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej udzielał pomocy w nauce wychowankom rodzin zastępczych.

Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

W okresie od kwietnia 2022 r. do grudnia 2022 r. rodziny zastępcze oraz przebywające w nich dzieci miały możliwość korzystania z pomocy specjalistów zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPR. Ponadto w ramach współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ostrołęce, rodziny zastępcze mogły w dalszym ciągu korzystać z terapii i wsparcia pedagogicznego i psychologicznego.

Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Rodziny zastępcze korzystały z bezpłatnej pomocy prawnej, udzielanej przez radcę prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPR w Ostrołęce.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizator

Rodzinnej Pieczy Zastępczej ma obowiązek, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy lub raz na 3 miesiące w przypadku dzieci do 3 roku życia, dokonywać oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej i informować sąd o całokształcie sytuacji dziecka. Ocena dokonywana jest w obecności rodzin zastępczych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pedagoga, psychologa, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, właściwego asystenta rodziny, a jeśli rodzina biologiczna dziecka nie ma przydzielonego asystenta, przy udziale pracownika socjalnego obejmującego opieką tę rodzinę oraz rodziców biologicznych dziecka. W 2022 roku dokonano 100 ocen sytuacji dzieci.

Zapewnienie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Rodziny zastępcze korzystały ze wsparcia i pomocy specjalistów zatrudnionych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołęce, a także koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Poradnictwo dotyczyło przede wszystkim występujących trudności w relacjach między rodzicami zastępczymi a dziećmi, problemów z zakresu funkcjonowania dzieci w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej oraz problemów zdrowotnych dzieci. Koordynatorzy, w trakcie wizyt u rodzin zastępczych, na bieżąco wspierali rodziców zastępczych w rozwiązywaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w rodzinach zastępczych przebywało 32 małoletnich z uregulowaną sytuacją prawną, umożliwiającą adopcję. W 2022 roku przekazano do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie, Oddział w Ostrołęce informacje dotyczące 9 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, które były umieszczone:

- w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 6 dzieci;
- w rodzinach zastępczych zawodowych – 3 dzieci.

Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku

W 2022 roku nie organizowano opieki nad dziećmi z ww. wymienionych powodów.

Dokonywanie oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek pomocy Rodzinie w Ostrołęce dokonał 21 ocen rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Ostrołęki. W tym celu rodzice zastępczy przedstawili aktualne dokumenty m.in. z zakresu ich sytuacji zdrowotnej, dochodowej i bytowej, które pozwoliły

na dokonanie oceny ich funkcjonowania, pod kątem należytego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec powierzonych im pod opiekę dzieci. Po analizie dokumentacji oraz na podstawie informacji dotyczących współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, wszystkie rodziny zastępcze oceniono pozytywnie.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

MOPR w Ostrołęce współpracował z asystentami rodziny, Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną w Ostrołęce, Sądem Rejonowym w Ostrołęce: III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich oraz z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w prawach rodzinnych i nieletnich, Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Warszawie Oddział w Ostrołęce, placówkami oświatowymi, do których uczęszczają dzieci i młodzież z rodzin zastępczych, placówkami służby zdrowia. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco utrzymywali kontakt z przedstawicielami ww. instytucji, którzy brali udział w posiedzeniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Oceny te są dokonywane nie rzadziej niż co 6 miesięcy, natomiast w przypadku dzieci do 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Szkolenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W 2022 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w 25 szkoleniach, kursach i konferencjach. Tematyka szkoleń, obejmowała zagadnienia interwencji kryzysowej w rodzinie, pracy z dziećmi przejawiającymi zaburzenia emocjonalne, zachowania lub zaburzenia psychiczne, depresji, zagrożeń w cyberprzestrzeni dzieci i młodzieży, pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z rodziną zastępczą w kryzysie (spokrewnioną, niezawodową, prowadzącą rodzinne domy dziecka), trudnych emocji dziecka, zagadnień dotyczących opiekuna tymczasowego, ewidencji małoletnich oraz pieczy zastępczej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, nowelizacji ustawy z 7 października 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Inne działania

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 roku we współpracy z rodzinami zastępczymi sporządzili 7 planów pomocy dziecku oraz dokonali 97 modyfikacji planów pomocy dziecku. Ponadto współuczestniczyli w opracowaniu 4 indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków oraz 3 weryfikacji programów. W ramach popularyzacji idei rodzicielstwa zastępczego wykonano plakaty zachęcające do podjęcia trudu pełnienia funkcji rodziny zastępczej. oraz wyemitowano cykl ogłoszeń i wywiad z rodziną zastępczą zawodową w lokalnej stacji radiowej. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, dzieci i młodzież z rodzin zastępczych otrzymały paczki ze słodyczami ufundowane przez Prezydenta Miasta Ostrołęki oraz firmę „Stora Enso Poland”.

W 2022 r. w okresie od 01.04.2022 r. do 31.12.2022 r. na funkcjonowanie Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce wydatковано ogółem 309 045,00zł

Rodzaj wydatków	Kwota wydatków w zł
3020 - Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (dofinansowanie do zakupu okularów korekcyjnych)	602
4010- Wynagrodzenia osobowe pracowników	217 922
4110- Składki na ubezpieczenie społeczne	34 658
4120 -Składki na Fundusz Pracy	3 493
4170- Wynagrodzenia bezosobowe (opinie psychologiczne rodzin zastępczych oraz przeprowadzanie badań w zakresie diagnozy psychofizycznej dziecka)	14 025
4210- Zakup materiałów i wyposażenia (zakup licencji, dysku, klawiatury do komputera, telefonu, tonerów, laptopa urządzenia wielofunkcyjnego i materiałów biurowych)	14 778
4220- Zakup środków żywności (paczki świąteczne)	7 499
4300- Zakup usług pozostałych (wykonanie plakatów promujących rodzicielstwo zastępcze, opłaty pocztowe)	7 378
4440- Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	8 315
4700- Szkolenia pracowników	375
Razem	309 045

Działania MOPR w 2023 r. w zakresie wspierania funkcjonujących rodzin zastępczych i rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka ukierunkowane będą na:

1. Wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych w stosunku do powierzonych im dzieci.
2. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
3. Podnoszenie kompetencji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.